

B I L T E N 07/2012

UŽICE jul, 2012. Godina

POLJOPRIVREDNA SAVETODAVNA I STRUČNA SLUŽBA UŽICE DOO“-UŽICE

-ecc. Jovan Mirosavljević, direktor

-dipl. ing. Miroslav Milivojević, stručni saradnik za stočarstvo

-dipl. ing. Ljubodrag Pantelić, stručni saradnik za ratarstvo

-dipl. ing. Nebojša Đurić, stručni saradnik za stočarstvo

-dipl. ing. Andrija Radulović, stručni saradnik za voćarstvo

-dipl. ing. Milenko Gavrilović, stručni saradnik za zaštitu bilja

-dipl. ing. Zorica Lazić, stručni saradnik za zaštitu bilja

-dipl. ing. Veselinka Čorbić, stručni saradnik za zaštitu bilja

-dipl.ing. Bojana Nešić stručni saradnik za agroekonomiju

Osnovna delatnost „Poljoprivredne stručne službe Užice“ iz Užica je pružanje saveta odabranim i ostalim domaćinstvima na području svoga rada , koja se ostvaruje kroz:

-predavanja

-održavanje radionica

-davanje saveta u Službi

-davanje saveta telefonom

-davanje saveta na imanjima zemljoradnika

-davanje saveta putem lokalnih radija i televizije

-davanje saveta putem biltena, plakata i brošura

-postavljanje demonstracionih oglada

-održavanje poljoprivrednih izložbi –sajmova

-pomoć zemljoradnicima oko upisa i obnove u Registru P.G.

-blagovremeno upoznavanje P.G. sa pojedinim uredbama

-upoznavanje P.G. sa načinom i vremenom podnošenja dokumentacije radi ostvarivanja sredstava po pojedinim uredbama.

Telefoni /fax službe: 031/513-754, 516-266, E- mail: pssuzice@sbb.rs

ZNAČAJ SELEN (Se) U ISHRANI KRAVA

Selen je zastupljen u enzimu (glutation peroksidaza) koji pomaže vitamin E u sprečavanju oštećenja membranoznih tkiva. Dovoljna količina Se u obroku sprečava javljanje mišićne distrofije kod mladih životinja. Deficit Se se javlja kada se životinje hrane biljkama koje se gaje na kiselim zemljištima.

On može da bude izražen u vidu poremećaja u reprodukciji. Apsorbovani Se deponuje se u jetri i bubrezima. Potrebe u Se su od 0,1 do 0,3 mg/kg suve materije obroka. Malo prekoračenje u doziranju Se dovodi do toksičnih efekata.

Simptomi trovanja su:

- 1) gubitak vitalnosti, 2) šepanje i bolovi u papcima, 3) gubitak dlake na repu.
- 2) Znaci akutnog trovanja su: 1) oborena glava i uši, 2) brz ali slab puls i otežano disanje,
- 3) proliv, letargija i uginuće usled otežanog disanja.

U obrocima za krave važno je da Se bude zastupljen. Međutim, količina u kojoj se ovaj mineral dodaje obroku zavisi od toga koliko je prirodno zastupljen u zemljištu i hranivima koja se na njemu proizvode. U krajevima gde je zemljište siromašno u Se preporučuje se da zasušene krave dobiju dopunsku količinu od 3 do 5 mg/dan a krave u laktaciji 6-8 mg/dan.

Dipl.ing. Miroslav Milivojević

Značaj natrijum hlorid u ishrani preživara

Natrijum-hlorid (NaCl - stočna so) je veoma važan za sve vrste preživara jer biljna hrana najčešće ne sadrži dovoljno Na i Cl. Natrijum učestvuje u mnogim metaboličkim procesima: održava bilans vode u organizmu, reguliše osmotski pritisak i igra veoma važnu ulogu u održavanju acido-bazne ravnoteže. On je neophodan za snabdevanje ćelija glukozom, aktivni transport amino-kiselina, a ima i veoma važnu ulogu u kontrolisanju nervnih impulsa.

Nedostatak Na dovodi do pojave simptoma koji se sa povećanjem deficita javljaju sledećim redosledom:

- 1) želja za solju izražava se lizanjem i žvakanjem različitih predmeta,
- 2) gubitak apetita,
- 3) iscrpljen izgled,
- 4) smanjenje proizvodnje mleka ili gubitak telesne mase,
- 5) drhtanje, gubitak koordinacije, slabost i nepravilan rad srca što na kraju može da dovede do smrti.

Ovi simptomi se javljaju samo ukoliko je deficit dugotrajniji. Krave se brzo oporavljaju od ovih simptoma kada im se u obrok uključi so.

Najjednostavniji način rešavanja ovog pitanja je davanje blokova (jodirane) soli koje krave ližu i tako same podmiruju potrebe u Na i Cl. So je jedini mineralni deo obroka koji može da

se kravama daje po volji. To se posebno preporučuje u toplom delu godine kada su potrebe za ovim mineralima povećane. Dnevno je potrebno 30 g soli za uzdržne potrebe i po 20 g za svakih 10 kg mleka.

Hlor iz NaCl takođe ima značajnu ulogu u regulisanju acido-bazne ravnoteže i bilansu tečnosti u organizmu. On se još koristi i za stvaranje hlorovodonične kiseline (HCl) u sirištu, a zastupljen je i u pankreasnom soku i sekretima koji se stvaraju u crevima. Dnevne potrebe u soli zadovoljavaju se tako što se ona u koncentrat uključi sa 1%. Uz to je potrebno i dodatno davanje blokova soli za lizanje obogaćenih mineralima, tako da krave mogu da unesu još soli ako im je potrebno.

Kod krava u laktaciji potrebe u soli iznose oko 2 g po kg proizvedenog mleka, dok je u periodu zasušenja zadovoljavajuća količina od 25 do 30 g/dan. Ukoliko se javi problem sa edemom vimena količinu soli u obroku treba smanjiti u toku poslednje dve nedelje pred teljenje.

Dipl.ing. Nebojša Đurić

AMBROZIJA

Ambrozija (*Ambrosia artemisifolia*) pripada grupi invazivnih korova i jedna je od najpoznatijih i najopasnijih alergeničkih biljaka na svetu. Polen ambrozije izaziva alergiju kod 10% ljudi. Od svih polenskih alergija, polen ambrozije je uzročnik 50-60% slučajeva. U polenu ambrozije je konstatovano 52 jedinjenja koja su alergogena, od kojih su 6 posebno opasni. Alergijska reakcija se prvenstveno javlja na gornjim disajnim putevima. Otežano disanje i pojačana sekrecija su osnovni oblici alergije koja može u nekim situacijama preći i u astmatične napade. Sve češće se u svetu beleže smrtni slučajevi izazvani preteranom alergijskom reakcijom na ambroziju,

Ova biljka je doneta iz Amerike u Evropu, a u Srbiji je prvi put primećena pre otprilike 60 godina. Danas je u nekim delovima naše zemlje toliko rasprostranjena da je počela da se širi i na zasejane poljoprivredne površine (Vojvodina, Mačva, Pomoravlje, niži delovi Šumadije). Što se tiče Zlatiborskog okruga, još uvek je rasprostranjena u tolikom obimu da ako budemo pravilno sprovodili mere suzbijanja možemo da sprečimo njenu invaziju. Naseljava uglavnom zapuštena zemljišta pored pruga, puteva, ograda. Ukoliko se jednom pojavi, a ništa se ne preduzme, tada se širi ogromnom brzinom, obzirom da jedna biljka obrazuje 500-3000 semenki, a semenke zadržavaju klijavost i do 40 godina.

Kako prepoznati ambroziju

Ambrozija je u našim uslovima uobičajeno visoka oko 70 cm. Kod nas niče polovinom aprila meseca. Razmnožava se semenom, pa u prirodi uglavnom nalazimo više biljaka na jednom mestu. Koren je vretenast i plitko usađen u tlu, pa se biljka lako može isčupati. Stablo je uspravno, razgranato, žućkasto-zelene boje i obraslo dugim, belim dlačicama. Listovi su perasto deljeni i za stablo vezani na istom članku jedan naspram drugog. I sa lica i naličja su zelene boje. Cvetovi su žute boje, sakupljeni u grozdaste cvasti.

Česta pojava je da se ambrozija meša sa lekovitom biljkom crnog pelina zbog njihove prividne sličnosti. Osobine crnog pelina po kojima se razlikuje od ambrozije su sledeće:
- pelin je višegodišnja biljka koja se razvija iz korena, pa ga u prirodi uglavnom nalazimo kao pojedinačne biljke

- koren mu je rizomski, pa se biljka teško čupa iz zemljišta

- stablo kod pelina je smeđe boje, bez dlačica i delimično drvenasto

2-listovi su sa lica zelene boje, a sa naličja sivkasto-srebrnaste boje. Za stablo su vezani naizmenično jedan iznad drugog
-cvetovi crnog pelina su bele ili ružičaste boje.

Suzbijanje

Pod uspešnim suzbijanjem ambrozije se podrazumeva uništavanje biljke pre nego što uđe u reproduktivnu fazu razvoja, tj. pre nego što proizvede polen koji je alergen i proizvede seme pomoću kojeg se razmnožava. To znači da je pravo vreme suzbijanja ambrozije pre cvetanja biljke (od kraja jula do kraja septembra).

Moguće mere suzbijanja su mehaničke i hemijske. Mehaničke su: čupanje biljaka iz korena (ako ih je manji broj) i niska kosidba - do 5 cm (efikasna samo ako se ponovi najmanje tri puta na svake tri nedelje).

Najefikasnije mere su hemijske tj. tretiranje biljaka na nepoljoprivrednim površinama totalnim herbicidima.

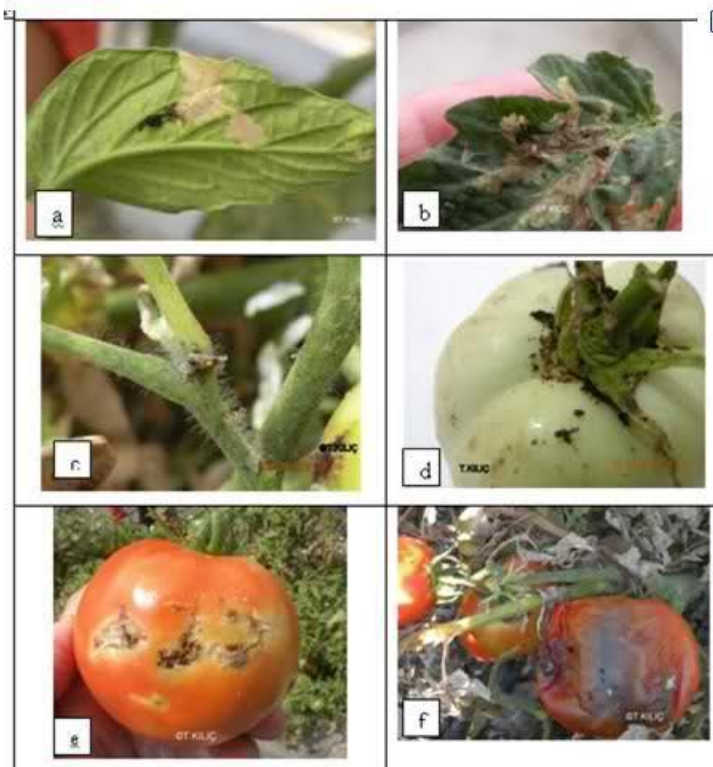
Nekoliko godina unazad, Opština Užice u saradnji sa Poljoprivrednom stručnom i savetodavnom službom Užice sprovodi plansku akciju suzbijanja ambrozije koja daje veoma dobre rezultate. Naime, svi građani i poljoprivrednici koji primete i prepoznaju ambroziju prijavljuju lokalitet Poljoprivrednoj stručnoj i savetodavnoj službi ili Komunalnoj policiji, koji obilaze prijavljene lokalitete, izvrše determinaciju i preduzimaju potrebne mere suzbijanja.

Budite i vi deo ove akcije!

Dipl.ing. Veselinka Čorbić

Paradajzov moljac-Tuta absoluta

Od 2006. godine paradajzov moljac, poreklom iz Južne Americi, postaje značajna štetočina paradajza u Evropi. S obzirom da se paradajz uvozi iz južnih krajeva Evrope i da se štetočina širi aktivnim letom, velika je verovatnoća da će uskoro postati problem i u našoj zemlji.

To su mali leptiri raspona krila 8-10 mm. Osim naziva moljac ovu vrstu nazivaju paradajzov miner, zbog šteta-mina koje nanose na listovima i skrivenog načina života u minama. Osim šteta na listovima, najveći problem predstavljaju oštećeni plodovi koji gube ekonomsku vrednost. Imaju više generacija godišnje koje se međusobno prepliću, što umnogome otežava suzbijanje ovog insekta.

Teška je za suzbijanje. Jedano od razloga je brz razvoj rezistencije na insekticide zbog velikog broja generacija i velike brojnosti, a drugi razlog je skriveni način života koji čini insekate nedostupnim delovanju insekticida. Pošto hemijska sredstva nisu dovoljno efikasna primenjuju se integralne mere borbe: primena insekatskih mreža, pravljenje predulaza u plastenike i staklenike, postavljanje ventilatora i feromonskih klopke u predulaze, postavljanje feromonskih klopki za detekciju i izlovljavanje insekata.

Kod nas je identifikovana u okolini Vranja, i u Sremu. Sa obzirom na veliku reproduktivnu sposobnost i sposobnost širenja ove vrste, stručnjaci smatraju da će veoma brzo doći do masovnijeg širenja ove štetočine.

Dipl.ing. Zorica Lazić

SUBVENCije DRŽAVE ZA REGRESIRANJE TROŠKOVA OSIGURANJA

Sve više poljoprivrednika podnosi zahtev za osiguranjem useva i imovine. Država plaća 40 odsto troškova osiguranja. Poljoprivrednici se kod nas najčešće osiguravaju od oluje i grada. Klimatske prognoze kažu da ćemo narednih decenija biti svedoci stalnog smenjivanja dugih suša i kratkih, ali obilnih kiša. Zbog takvog trenda, poljoprivreda i kod nas i u svetu već trpi velike gubitke. Osiguravajuće kuće se trude da ponude polise koje pokrivaju veliki spektar šteta, a države da poljoprivrednicima takvo osiguranje subvencionišu.

Pravo na regresiranje osiguranja imaju sva registrovana poljoprivredna gazdinstva koja su u aktivnom statusu. Nosioc poljoprivrednog gazdinstva ima pravo na korišćenje sredstava za regresiranje osiguranja u iznosu od 40% od visine premije osiguranja bez uračunatog PDV-a, ako je kod osiguravajućeg društva osigurao:

- Životinje od rizika;
- Useve i plodove od rizika umanjenja prinosa;
- Rasadnike i mlade višegodišnje zasade pre stupanja na rod od rizika.

Zahtev se podnosi Ministarstvu finansija – Uprava za trezor u periodu od 15. juna do 31. oktobra 2012. godine.

Uz obrazac zahteva (koji možete dobiti u prostorijama PSSS Užice i Upravi za trezor) se predaje:

1. Overena kopija polise osiguranja (sa datumom od 01.11.2011. do 31.10.2012. godine);
2. Potvrda o izvršenom plaćanju ukupne premije osiguranja koju izdaje osiguravajuća kuća kod kojih je osiguranje izvršeno.

Posle postupka utvrđivanja ispunjenosti uslova za ostvarivanje prava na korišćenje sredstava za regresiranje osiguranja, sredstva se prenose na namenski račun poljoprivrednog gazdinstva kod banke.

Sredstva za regresiranje osiguranja isplaćuju se po redosledu podnošenja zahteva, do iznosa utvrđenog posebnim aktom koji je donela Vlada.

Dipl.ing.Bojana Nešić

Radovi u malinjaku posle berbe

- što pre posle berbe orezati obrana stabla do same površine zemljišta,
- obzirom na sušan period i veliko osunčavanje stara orezana stabla odmah ne izvlačiti.
- mlade izdanke prorediti na 10 komada po metru dužnom, ukloniti preterano bujne ,obolele i kržljave.
- mlade izdanke podići u uspravan položaj ,podvezati pvc vezivom od direka do direka.
- zaštitu maline treba uraditi po datoj preporuci kombinovanjem preparata za suzbijanje bolesti i štetočina.
- zadnje prskanje u opadanju lista ,obavezno uraditi kupanjem bakarnim preparatima sa 30% većom koncentracijom od preporučene u vegetaciji.
- medjuredni prostor redovno kositi kod porasta korova oko 20 cm,a prostor u redu održavati bez korova do prve slane
- dubrenje stajnjakom i kompleksnim npk mineralnim đubrivom ,u kome je sadržaj azota manji od 8% uraditi krajem jeseni u trake širine 100-120 cm
- ukoliko je potrebno dodavati mleveni krečnjak zbog popravke kiselosti zemljišta, isti rasporediti celom površinom i to 50% od preporučene količine a ostalu količinu rasporediti naredne godine.
- posle toga uraditi plitko oranje na 10 cm.ili frezerovanje radi unošenja u zemljište rasturenog đubriva.
- ukoliko nisu izneti stari letorasti koji su orezani i sasušeni treba ih izneti i spaliti.
- zadnji posao tokom ove godine je oslobadjanje izdanaka od pvc veziva ,čime se omogućava da pognu i prezime ispod snega.

Prinos i kvalitet maline u narednoj godini zavisi od vas !!!

Dipl.ing Radulović Andrija

Izdavač:

**„POLJOPRIVREDNA SAVETODAVNA I STRUČNA SLUŽBA UŽICE“
DOO Užice**

Tiraž:

300 primeraka